

ga, danes vse pomembnejšega področja mikrobiologije in medicine. Takrat je na izvirni način izpopolnil replično tehniko, ki omogoča osamitev odpornih bakterijskih mutant. Za pravo odtisov je namesto baržuna uporabil gumo, s katero so prekrti loparji za namizni tenis, in s tem pomembno vplival na kakovost rezultatov, ki so tako postali še prepričljivejši. Od tedaj so se vrstili njegovi članki o pojavu transdukcije in episomskem načinu prenašanja multiple rezistence za antibiotike vse do danes. Kasneje se je izpopolnjeval še v Zagrebu, Beogradu, Bernu in Parizu. Njegovo raziskovalno in strokovno delo je zelo obsežno, tako po številu del kot po tematiki, in ga lahko strnemo v šest področij: imunologija, bakterijska genetika, bakteriološka diagnostika tuberkuloze, študij bakterijske občutljivosti za antibiotike, vitaminologija ter strokovna mikrobiološka in jezikoslovna terminologija.

Imunologija ga je prav posebno pritegnila. Zaradi velikega znanja so ga pritegnili k pisanju prvega jugoslovanskega mikrobiološkega učbenika, v katerega je prispeval tri poglavja iz imunologije: Specifična odpornost, Preobčutljivost ter Imunoterapija in imunoprofilaksa, v naslednjo izdajo pa še poglavji o Specifični odpornosti in Preobčutljivosti. Objavil je

Na Medicinski fakulteti v Ljubljani je več desetletij poučeval mikrobiologijo, imunologijo in kasneje tudi medicinsko terminologijo. Bil je asistent, docent, izredni profesor in od leta 1972 redni profesor za predmet mikrobiologija in imunologija. Poučeval je študente medicine, stomatologije, medicinske sestre in bodoče magistre ter doktorje znanosti. Za njihove potrebe je napisal učbenik mikrobiologije: Repetitorij mikrobiologije za študente stomatologije, ki je v popravljeni in razširjeni obliki izšel petkrat in veljal 20 let (1961–1981) za pomemben študijski vir.

Za svoje delo je bil odlikovan leta 1979 z redom dela z zlatim vencem in leta 1982 s Kidričevo nagrado za življenjsko delo. Leta 1994 mu je Slovensko mikrobiološko društvo podelilo Plenčičevo priznanje v zahvalo za delo na mikrobiološkem področju.

Ponosni smo, da smo poznali takšnega človeka in imeli možnost z njim tudi sodelovati.

PRIM. DR. JOSIP CINDRO

Božo Kralj

V četrtek, 6. oktobra 2005, smo se na ljubljanskih Žalah poslovili od velikega porodničarja, humanista in izobraženca v najširšem pomenu besede ter enega od utemeljiteljev sodobnega porodništva v Sloveniji prim. dr. Josipa Cindra.

Sl. 4. Predzadnja objava prof. dr. Stanka Baniča.

članke o imunskem odnosu med gostiteljem in transplantiranim tumorjem, o serološki diagnostiki toksoplazmoze, o določanju imunoglobulinov v krvi, o imunologiji in nosečnosti ter o patogenezi bolezni, ki jih povzročajo imunski kompleksi. Probleme specifične preobčutljivosti je raziskoval skupaj z M. Vozljem in D. Černelčev. Ustanovil je tudi Slovensko imunološko društvo in bil dve leti njegov predsednik.

Vitaminologija je manj znano raziskovalno področje prof. Baniča. Zanimal se je predvsem za vitamin C. Sprva je raziskoval njegovo antibiotično delovanje na bacile, ki povzročajo oslovski kašelj (1959). Med zanimivejše članke sodita za tiste čase inovativna prispevka o baktericidni dejavnosti malinovega in ribezovega izcedka. Največje priznanje za svoje raziskave vitamina C pa je dobil, ko so mu objavili prispevek o varstvenem učinku vitamina C pri steklini v reviji Nature 1975. Zanimal ga je tudi vpliv vitamina C na karcinogenezo. Njegovi poskusi so bili tako odmevni, da so ga povabili v skupino dvanajstih najpomembnejših raziskovalcev vitamina C na svetu.

Prim. dr. Josip Cindra je bil rojen v Sinju. Izhaja iz stare, cenjene in spoštovane splitske družine. Njemu in njegovi družini nenaklonjene povojne razmere so ga privedle na študij medicine na Medicinsko fakulteto v Ljubljani, kjer je študij zaključil leta 1951 in postal doktor medicine.

Po končanem študiju je bil nekaj časa splošni zdravnik v tedaj ekonomsko nerazvitih krajih v notranjosti Dalmacije. Po napornem delu v težkih razmerah se je kmalu odločil za specializacijo iz ginekologije in porodništva v Splitu. Specialistični izpit je opravil v Ljubljani leta 1954. Po večletnem delu na ginekološko-porodniškem oddelku v Splitu se je leta 1961 vrnil na Ginekološko kliniko v Ljubljano, kjer je zasedal vodstvena in vodilna delovna mesta. Na Ginekološki kliniki je ostal do svoje upokojitve.

Njegovi sodelavci in učenci smo v njem videli velikega porodničarja, nevsiljivega učitelja in vzornega zdravnika. Kot človek je bil miren, preudaren, vljuden in nikoli razburljiv. Tudi kot zdravnik je imel do bolnic vzoren odnos, ki ga je bilo vredno posnemati.

Mislím, da je ob slovesu prilika spomniti se, da je bil prim. dr. Cindra eden od utemeljiteljev in začetnikov sodobnega porodništva v Sloveniji. V slovensko porodništvo je uvedel

indukcijo in stimulacijo poroda, kar je bistveno vplivalo na trajanje oziroma omogočilo skrajšanje poroda ter njegovo podobno vodstvo. Prav tako je v porodništvu uvedel tokolizo – metodo za preprečevanje prezgodnjega poroda – in sodobne metode ugotavljanja ogroženosti ploda – kardiotokografijo in PH-metrijo. Le nekatere novosti v tedanjem porodništvu in svoje izkušnje z njimi je opisal v člankih, več tega je ustno prenesel na svoje sodelavce in učence. Vse to je predajal tiho in nevsiljivo, toda prenos znanja je bil trajen.

Prim. dr. Cindra se ne bomo spominjali le kot inovativnega in izrednega porodničarja, ampak tudi kot izobraženca v najširšem pomenu besede, posebno kot poznavalca glasbe, predvsem operne. Glasba ga je po napornem delu in tudi med delom, posebno v dežurni službi, umirjala in pripravljala na nove napore in zanj značilne modre in mirne odločitve.

Poseben pogled na prim. dr. Cindra se nam odkrije, ko se spominjamo pogovorov o Strožancu – posesti njegovih staršev v okolici Splita – kraju, ki ga je tako ljubil in občudoval. Spoznali smo ga kot občudovalca narave in vsega lepega ter njegovo trdno in večno ljubezen do rodne grude – Dalmacije.

Prim. dr. Cindro se je tudi po upokojitvi zanimal za svojo stroko. Do zadnjega se je udeleževal sestankov Združenja ginekologov in porodničarjev Slovenije. Stalno se je zanimal, kaj je novega v porodništvu in kaj smo novega uvedli v porodniško prakso. Razgovori s prim. dr. Cindrom so bili zanimivi, iz njih smo zlahka ugotovili, da govorimo s človekom in zdravnikom, ki je svoje življenje posvetil medicini, posebno porodništvu, družini, razmišljanju in umetnosti, predvsem operni glasbi. Poslovili smo se torej od cenjenega učitelja in upam si reči prijatelja, ki je vtisnil neizbrisen pečat v slovensko porodništvo, in resnično velikega človeka – misleca in humanista, ki se ga bomo trajno spominjali.

FERDO KUTNIK, DR. MED., SPEC. KIRURG 1945–2005

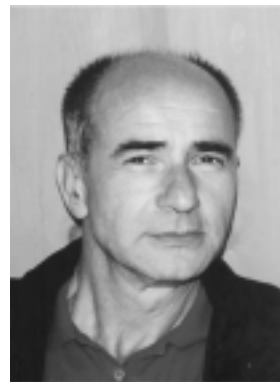
Ivan Ocepek

28. avgusta 2005 smo izgubili dobrega človeka, prijatelja, odličnega kirurga – travmatologa, nevsiljivega učitelja, dolgoletnega vodjo travmatološkega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec. Pri bolnikih je velikokrat zmagal v bitki s smrtjo, v zadnji bitki zase pa njegovo telo ni imelo več dovolj moči, da bi jo premagalo.

Ferdinand Kutnik se je rodil 7. novembra 1945 v Muti ob Zilji v občini Šmohor. Slovensko ime rojstnega kraja je nosil v srcu, zato ga je moralo prizadeti, ko je v potrdilu, izdanem v Ljubljani 5. marca 1970, ob zaključku študija na medicinski fakulteti, pisalo, da je rojen v kraju »Mauthen – Austria«. Mogoče je ravno zaradi tega tako zelo cenil slovenščino in ga je vedno motilo, kadar smo imeli srečanja z avstrijskimi kolegi, pa so ti predavali v nemškem jeziku, slovenski kolegi pa so se lomili z nemščino.

Po materi je podedoval lirično dušo Korošcev, po očetu pa upornost, vztrajnost in trdnost Gorenjca. Družina se je kmalu po drugi svetovni vojni preselila na Jesenice, od tam pa na Ravne na Koroškem, kjer je preživel mlada leta. Oče, livarski mojster, je bil njegov prvi učitelj violine, kasneje so ga poučevali še drugi. Mnogi se še spominjajo Ferda kot odličnega violinista. Kot je bila takrat navada, je v počitnicah delal v železarniški livarni in spoznal delo navadnih delavcev. Nedvomno je tudi to odločilno vplivalo na njegov značaj. Po prepričanju

je bil komunist, iskreno je verjel v prave ideale komunizma. Spoznal pa je, da je ideal pravične družbene ureditve nedosegljiva utopija.

Bil je med boljšimi študenti, povsem predan študiju. Tudi kot specializant si je nabral ogromno znanja. 18. septembra 1975 je opravil specialistični izpit iz splošne kirurgije. Kasneje mu formalno priznana izobrazba ni bila cilj, študiral je to, kar je dejansko potreboval za svoje vsakdanje delo.

Čeprav je opravil specializacijo iz splošne kirurgije, je bil za vse, ki smo ga poznali, travmatolog. Nekako vsi vemo, kaj pomeni biti travmatolog, le ko je to treba formalno opredeliti, se najde cel kup dvomov in sprenevedanja. Ferdo Kutnik je bil tip kirurga z idealnim znanjem za oskrbo poškodovancev. Dežural je na splošni kirurgiji in moral opravljati vse nujne posege iz abdominalne, žilne in torakalne kirurgije, znati zašiti tetive in oskrbeti tudi možganske poškodbe. Ob vsem tem pa se je v rednem delovnem času ukvarjal specialno s poškodovanci. Bil je travmatolog v pravem pomenu besede. Ko so pripeljali politravmatiziranega poškodovanca, ni bilo potrebno poklicati treh ali štirih specialistov različnih specialnosti, da bi vsak oskrbel poškodbe s svojega področja, seveda šele po tem, ko bi se jim uspelo uskladiti, katera poškodba ima prednost. Za funkcionalno izobrazbo, ki jo je imel, pa je premalo formalna izobrazba v obliki specialističnega izpita ali diplomskega študija. Potrebna je osebna angažiranost. Spoznal je, da je Slovenj Gradec preveč oddaljen od nevrokirurških oddelkov, da bi lahko poškodovanec z akutno krvavitvijo v lobanji preživel prevoz do najbližjega nevrokirurškega oddelka. Zaradi tega je odšel za pol leta na izobraževanje na nevrokirurgijo v Ljubljano. Bil je tudi mesec dni v Ulmu in kot AO štipendist 2 meseca v Schwarzbachu na izpopolnjevanju iz zdravljenja poškodb.

Kot vodja je skrbel za strokovni razvoj travmatološkega oddelka in o tem tudi napisal nekaj člankov.

Poleg strokovnih odlik pa bi rad poudaril tudi njegov osebni odnos do bolezni in bolnikov. V njem je bilo združeno veliko znanje s primerno rahločutnostjo. Po težki operaciji na srcu je prevzel vse obveznosti kirurga, vključno z dežurstvi, požlahtnil pa se je njegov odnos do bolnikov. Predobro je na svoji koži spoznal občutenje bolnika, zato jih je lahko bolje razumel. Bolniku je vedno verjel, tudi takrat, ko je upravičeno dvomil, da govori resnico. Mogoče so nekateri to izkoriščali, nedvomno pa je bilo več tistih, ki jim je to pomagalo. Bolnikov mu ni nikoli manjkalo, pa tudi nikoli se jim ni izogibal, čeprav je bil utrujen in večkrat sam bolj potreben pomoči. Frane Milčinski Ježek je zapisal verz:

*»Ne dajte me v špital na postelj belo
čeprav sem res le album diagnoz.
Mar naj končam življenje to veselo
v pižam kot cebra, zraven pa bos?*

*Jest z vami grem, naj klanec bo še tko hud –
UMRL BI RAD OBUT.«*